

Aan de raad van de gemeente Emmen

**Ontwikkeling, Beleid en
Directiestaf**

team
OBD-DS

ons kenmerk	uw kenmerk	bijlage	behandeld door	BSN
16.067632		1.	A.M. Bosma	
datum	telefoon	fax	e-mail	
3 november 2016	14 0591		gemeente@emmen.nl	

onderwerp
Actuele financiële ontwikkelingen Begroting 2017

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

De begroting 2017 is inmiddels afgerond en geeft een sluitend perspectief. De begroting 2017 is gebaseerd op informatie die strekt tot half september 2016. Dit is conform de richtlijnen van het provinciaal toezicht en conform de verslaggevingsregels.

Ieder jaar wordt uw raad voor de raadsbehandeling geïnformeerd over de uitkomsten van de september-circulaire van het lopende jaar zodat deze informatie kan worden betrokken bij de begrotingsbehandeling. Er is echter ook een aantal andere ontwikkelingen die van belang zijn om kennis van te nemen vóór de begrotingsbehandeling.

Deze andere ontwikkelingen zijn:

- onderwerpen Prinsjesdag met financiële consequenties;
- macrobudget BUIG en herverdeleffect BUIG;
- bijstelling risicoprofiel in verband met CVE;
- verkoop aandelen Enexis;
- beleidsindicatoren begroting 2017.

De voorliggende brief gaat nader in op de genoemde ontwikkelingen. In de paragrafen 2 tot en met 6 worden de belangrijke ontwikkelingen nader toegelicht. De ontwikkelingen met een financieel effect voor de jaren 2018 en verder zullen bij de kadernota 2018 worden betrokken. De financiële effecten voor 2016 danwel 2017 zullen worden betrokken bij de Berap 2016-II danwel Berap 2017-I.

2. Uitkomsten van de september-circulaire 2016

2.1. Financiële uitkomsten – effect op het begrotingsresultaat 2016 tot en met 2021

Bij het maken van de berekeningen is als volgt gehandeld:

- gebruik makend van de rekenmodule Pauw wordt de uitkomst van de september-circulaire 2016 berekend;

- hiervan wordt dan de uitkomst van de berekening van de berekening mei-circulaire inclusief effect VHROSV (is: Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing) afgetrokken (het effect van de VHROSV is al meegenomen in de begroting 2017 ev.);
 - het alsdan ontstane verschil is nog niet het resultaat voor onze begroting; daarvoor wordt het verschil gecorrigeerd voor
 - o taakmutaties;
 - o integratie-decentralisatieuitkeringen;
 - o 3 decentralisaties – integratieuitkering sociaal domein (Jeugd, AWBZ en Participatie)
- dit wordt samengevat als “door te geven bedragen”;
- vervolgens resteert het effect op het begrotingsresultaat

Cijfermatig ziet het er als volgt uit:

x € 1

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand mei-circulaire 2016 excl VHROSV	219.099.000	212.663.000	212.617.000	212.190.000	211.910.000	210.134.000
Stand mei-circulaire 2016 incl VHROSV	219.099.000	213.031.000	213.232.000	212.744.000	212.563.000	210.787.000
Vershil = effect cluster VHROSV (al eerder meegenomen)	0	368.000	615.000	554.000	653.000	653.000
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stand mei-circulaire 2016 incl VHROSV	219.099.000	213.031.000	213.232.000	212.744.000	212.563.000	210.787.000
Stand sept-circulaire 2016	219.336.000	211.836.000	213.312.000	213.644.000	213.745.000	213.165.000
Vershil (= resultaat) = A	237.000	-1.195.000	80.000	900.000	1.182.000	2.378.000
Waarvan door te geven bedragen = B						
Effect als gevolg van taakmutaties	0	0	0	0	0	0
Effect integratie/decentralisatieuitkeringen (incl WMO-hh)	82.000	-342.000	-384.000	-384.000	-385.000	-389.000
Effect integratieuitkering sociaal domein	9.000	-1.737.000	-1.669.000	-1.657.000	-1.593.000	-1.494.000
Totaal door te geven bedragen	91.000	-2.079.000	-2.053.000	-2.041.000	-1.978.000	-1.883.000
Effect op het begrotingsresultaat (A-B)	146.000	884.000	2.133.000	2.941.000	3.160.000	4.261.000

Voor 2016 is er sprake van een voordeel ad € 146.000.000. Dit bedrag wordt verwerkt in de Berap 2016-II. Voor het jaar 2017 is er sprake van een voordeel van € 884.000, voor het jaar 2018 een voordeel van € 2.133.000, voor het jaar 2019 een voordeel van € 2.941.000, voor het jaar 2020 een voordeel van € 3.160.000 en voor het jaar 2021 een voordeel van € 4.261.000.

NB. Deze voordelen worden alleen behaald als wij de kortingen op het sociaal domein kunnen doorvertalen naar de betreffende beleidsvelden. Of dit mogelijk is, is nog onzeker.

2.2. Oorzaken effect op het resultaat

Er is een aantal verschillende oorzaken van het effect op het resultaat (zie de kantlijn in de tabel hiervoor voor de verwijzing).

x € 1

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Oorzaken effect op het begrotingsresultaat:						
a Effect accres	513.000	1.179.000	2.502.000	3.382.000	3.674.000	4.629.000
b Effect BTW compensatiefonds	-293.000	-147.000	0	74.000	220.000	514.000
c Effect uitkeringsbasis	0	-221.000	-369.000	-588.000	-734.000	-808.000
d Overige	-74.000	73.000	0	73.000	0	-74.000
Totaal	146.000	884.000	2.133.000	2.941.000	3.160.000	4.261.000

a. Ontwikkeling accres

Voor de jaren 2016 tot en met 2021 zijn de accresramingen aangepast.

b. Effect BTW Compensatiefonds

Aan de declaraties aan het BTW-compensatiefonds zit een plafond. De benutting ten opzichte van het plafond kan een over- of een onderbesteding geven. Overbesteding komt ten laste van het gemeentefonds, onderbesteding komt ten gunste van het gemeentefonds.

c. Uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden enzovoort. In de veronderstelling dat het te

verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid (Q) stijgt, zal per maatstaf het maatstafgewicht (P) evenredig moeten dalen. Dat is een ingewikkelde methode en daarom wordt gekozen voor een eenvoudiger oplossing, in casu de daling/stijging van de uitkeringsfactor.

2.3. Taakmutaties

Er zijn in deze circulaire geen taakmutaties.

2.4. Integratie-decentralisatieuitkeringen

Het effect van de integratie-decentralisatieuitkeringen is als volgt te specificeren:

x € 1

<u>Integr./decentr. uitkeringen</u>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
a WMO (HH)	-95.000	-355.000	-355.000	-355.000	-356.000	-360.000
b Maatschappelijke Opvang	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
c Vrouwenopvang	43.000	43.000	1.000	1.000	1.000	1.000
d Verhoogde asielinstroom - partieel effect	105.000					
e Verhoogde asielinstroom - participatie en integratie	59.000					
Totaal	82.000	-342.000	-384.000	-384.000	-385.000	-389.000

Toelichting:

a	<p>De omvang van de integratie-uitkering Wmo wordt vanaf 2017 met € 30 miljoen structureel verlaagd omdat gemeenten vanaf dat moment niet meer verantwoordelijk zijn voor de huishoudelijke verzorging voor Wlz-cliënten met een modulair pakket thuis (mpt).</p> <p>In het bestuurlijk overleg tussen VWS en de VNG van 25 april jl. is de uitname van € 30 miljoen per 1 januari 2017 akkoord bevonden. De gemeenten dienen de cliënten die het betreft te informeren over het stopzetten van de huishoudelijke verzorging vanuit de gemeente en dat zij per 1 januari 2017 terecht kunnen bij de Wlz-aanbieder. De zorgkantoren zullen tevens de cliënten informeren. Om gemeenten te voorzien van een overzicht van alle cliënten met huishoudelijke verzorging met een Wlz-indicatie, kunnen de gemeenten via het dataportaal van het CAK (Porta) de BSN's aanleveren van de cliënten met huishoudelijke verzorging in hun gemeente. Deze data zal het CIZ vervolgens verrijken met het al dan niet hebben van een Wlz-indicatie. Dit bestand wordt circa 1 november per gemeente via het dataportaal van het CAK teruggestuurd. Gemeenten hebben vanaf maandag 3 oktober tot en met uiterlijk vrijdag 7 oktober de BSN's via de dataportaal aan kunnen leveren in een standaardformat. Meer informatie, met daarin onder andere een instructie hoe het bestand met de BSN's moet worden aangeleverd, volgt op korte termijn middels een ledenbrief van de VNG. De contactpersonen van het CAK bij de gemeenten hebben in de week van 26 september het format ontvangen via de VNG.</p> <p>Deze aanpassing wordt doorvertaald naar het beleidsveld.</p>
b	De middelen voor de decentralisatie-uitkering Maatschappelijk opvang worden aangepast. Deze aanpassing wordt doorvertaald naar het beleidsveld.
c	De middelen voor de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang worden aangepast. Deze aanpassing wordt doorvertaald naar het beleidsveld.
d	Op basis van de realisatie van de taakstelling in het eerste halfjaar (met een correctie voor de achterstand per 1-1-2016) worden er middelen beschikbaar gesteld voor de verhoogde asielinstroom. In totaal zijn er in het eerste halfjaar 109 plaatsingen in de gemeente Emmen geweest. De correctie voor de achterstand per 1-1-2016 is 72. Derhalve is budget ontvangen voor 37 plaatsingen.
e	Idem.

2.5. Decentralisaties

Het effect op de budgetten van de 3 decentralisaties is als volgt te specificeren:

x € 1

<u>3 Decentralisaties</u>	2016	2017	2018	2019	2020	2021
a Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU) - begeleiding	-18.000	-1.093.000	-1.026.000	-1.014.000	-950.000	-852.000
Decentralisatie AWBZ naar WMO (IU) - beschermd wonen	0	0	0	0	0	0
b Decentralisatie Jeugdzorg (IU)	34.000	-638.000	-638.000	-638.000	-638.000	-638.000
c Participatiebudget - Werkdeel	0	0	0	0	0	0
Participatiebudget - WSW	-7.000	-6.000	-5.000	-5.000	-5.000	-4.000
Totaal	9.000	-1.737.000	-1.669.000	-1.657.000	-1.593.000	-1.494.000

Toelichting:

a/b Op de budgetten sociaal domein WMO zijn diverse correcties toegepast (zowel plussen als minnen). De oorzaak dat er per saldo sprake is van een korting ad ruim € 1 miljoen voor WMO en € 0,6 miljoen voor Jeugd is een foutieve startsituatie per 1-1-2015. In de circulaire staat daarover het volgende:

Bij de hervorming van de langdurige zorg zijn de AWBZ-middelen verdeeld op basis van het principe 'geld-volgt-cliënt'. Cliënten met een extramurale indicatie zijn per 1 januari 2015 met overgangsrecht overgegaan naar het domein van gemeenten en verzekeraars. Bij de herbeoordelingen in het kader van de afloop van het overgangsrecht AWBZ is gebleken dat een deel van deze groep aan het verkeerde domein is toebedeeld en een Wlz-profiel heeft. Het betreft hier cliënten met een zware zorgvraag die onder de AWBZ hun behoefte aan 'blijvend permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid' (het toegangscriterium van de Wlz) deels opvingen via de inzet van mantelzorg. Vanuit de AWBZ ontvingen zij de benodigde aanvullende formele zorg in functies en klassen (i.e. na aftrek van mantelzorg). Deze cliënten hebben zich eind 2014 niet gemeld voor het overgangsrecht Wlz-indiceerbaren, bijvoorbeeld omdat ze tevreden waren met het vooruitzicht van voortzetting van hun zorg door gemeenten/verzekeraars in 2015. Qua totale zorgvraag is deze groep echter vergelijkbaar met de groep Wlz-indiceerbaren en valt deze groep terecht onder de Wlz. In het bestuurlijk overleg van 24 augustus jl. zijn de VNG en VWS overeengekomen dat de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo, vanaf 2017 neerwaarts wordt bijgesteld met een bedrag van € 161,4 miljoen en het onderdeel Jeugd vanaf 2017 neerwaarts wordt bijgesteld met een bedrag van € 42,6 miljoen.

NB. Daarnaast is nog het volgende van belang:

Voor de inwerkingtreding van de Wet langdurige zorg (Wlz) heeft een groep van circa 13.000 cliënten alsnog toegang gekregen tot de Wlz. Deze groep cliënten staat ook bekend als de 'Wlz-indiceerbaren'. Het budget dat gepaard ging met de zorg voor deze cliënten was al toebedeeld aan de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Zvw. Bij meicirculaire 2015 is daarom het budget van gemeenten verlaagd.

Het CIZ heeft in de periode tot en met juni 2016 deze groep mensen geïndiceerd. Op grond van deze indicatie is bepaald of de Wlz-indiceerbaren in de Wlz blijven of teruggaan naar gemeenten/verzekeraars. Het totaal aantal cliënten dat terug zal gaan naar het gemeentelijk domein betreft 3.392, waarvan 2.762 cliënten 18-min en 630 cliënten 18-plus is. In het bestuurlijk overleg van 24 augustus jl. zijn de VNG en VWS overeengekomen dat aan de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Wmo, in 2017 een bedrag van € 2,9 miljoen en structureel vanaf 2018 een bedrag van € 5,9 miljoen wordt toegevoegd. Voor de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel Jeugd, gaat het om een bedrag van € 30,4 miljoen in 2017 en structureel vanaf 2018 om een bedrag van € 60,8 miljoen. In 2017 gaat het om de helft van het bedrag, aangezien gemeenten vanaf 1 juli 2017 verantwoordelijk worden. Op verzoek van gemeenten wordt het budget – zoals ook is gebeurd bij de uitname voor de Wlz-indiceerbaren - specifiek toebedeeld per gemeente.

De toevoeging vanwege het aflopen van het overgangsrecht voor de Wlz-indiceerbaren aan de integratie-uitkering Sociaal domein, onderdelen Wmo 2015 en Jeugd, wordt op verzoek van gemeenten specifiek verdeeld. Deze verdeling naar gemeente wordt geleverd door het CIZ. Het CIZ zal tevens de persoonsgegevens van de cliënten die een zorgvraag hebben vanuit de Jeugdwet of de Wmo 2015 beschikbaar stellen via het dataportaal van het CAK. Meer informatie hierover zullen gemeenten ontvangen via de decembercirculaire 2016. Met name voor het budget jeugdhulp zal dit behoorlijke positieve effecten hebben.

Verdeelmodel beschermd wonen

In het bestuurlijk overleg VWS, BZK en VNG van 22 juni jl. is overeenstemming bereikt over de implementatie van het advies van de commissie Dannenberg en is besloten tot het instellen van een financiële werkgroep om te komen tot een objectieve verdeling over alle gemeenten van de middelen voor beschermd wonen. De werkgroep is in de zomer van 2016 van start gegaan en borduurt voort op het rapport van de commissie Dannenberg met als visie dat de doelgroep zoveel mogelijk in 'gewone' woningen en wijken – in hun eigen sociale omgeving - begeleid en ondersteund moeten worden, gericht op herstel en zelfredzaamheid. In de werkgroep participeren het ministerie van BZK, het ministerie van VWS, de VNG, de Raad voor de financiële verhoudingen en een aantal centrum- en regiogemeenten. Volgens planning is het objectieve verdeelmodel per 1 januari 2018 gereed, met publicatie in de meicirculaire 2018. Invoering van

	het objectieve verdeelmodel zal plaatsvinden per 1 januari 2020.
c	De verschillen met de meicirculaire 2016 zijn gering.

Een totaaloverzicht van de budgetten inzake de 3 decentralisaties volgens de mei-circulaire 2016 en de septembercirculaire 2016 is als volgt:

Budgetten gemeente Emmen volgens meicirculaire 2016

Jaar	WMO - begeleiding	WMO- Beschermd Wonen	Jeugd	Re-integratie	Wsw	Totaal
2016	19.136.236	18.415.570	28.589.708	6.405.719	27.889.867	100.437.100
2017	18.543.314	19.230.142	27.564.773	6.633.454	25.584.366	97.556.049
2018	18.203.814	19.824.720	27.893.028	7.094.714	23.332.857	96.349.133
2019	17.986.246	20.276.115	27.895.426	7.279.868	21.647.195	95.084.850
2020	17.881.107	20.273.794	27.906.202	7.395.486	20.001.651	93.458.240
2021	17.753.581	20.273.391	28.059.412	7.717.060	19.177.887	92.981.331

Budgetten gemeente Emmen volgens septembercirculaire 2016

Jaar	WMO - begeleiding	WMO- Beschermd Wonen	Jeugd	Re-integratie	Wsw	Totaal
2016	19.117.790	18.415.570	28.624.193	6.405.719	27.883.296	100.446.568
2017	17.450.568	19.230.142	26.926.702	6.633.454	25.578.361	95.819.227
2018	17.177.443	19.824.720	27.254.957	7.094.714	23.327.375	94.679.209
2019	16.972.368	20.276.115	27.257.355	7.279.868	21.642.133	93.427.839
2020	16.930.962	20.273.794	27.268.131	7.395.486	19.996.995	91.865.368
2021	16.901.622	20.273.391	27.421.341	7.717.060	19.173.444	91.486.858

E. Budgetten gemeente Emmen - verschillen met mei-circulaire 2016

Jaar	WMO - begeleiding	WMO- Beschermd Wonen	Jeugd	Re-integratie	Wsw	Totaal
2016	-18.446	0	34.485	0	-6.571	9.468
2017	-1.092.746	0	-638.071	0	-6.005	-1.736.822
2018	-1.026.371	0	-638.071	0	-5.482	-1.669.924
2019	-1.013.878	0	-638.071	0	-5.062	-1.657.011
2020	-950.145	0	-638.071	0	-4.656	-1.592.872
2021	-851.959	0	-638.071	0	-4.443	-1.494.473

NB. Bij de kadernota 2018 zal een nieuwe meerjarige doorkijk van de reserve sociaal domein worden gemaakt.

2.6. Aanpassing indexatiecijfers

In de begroting 2017 is rekening gehouden met een aanpassing van de indexatiecijfers op basis van de mei-circulaire 2016. Dat heeft enerzijds geleid tot een aanpassing van de begrote stelpost indexatie met daartegenover een bezuinigingstaakstelling voor de organisatie

Bij de septembercirculaire 2016 zijn de indexatiepercentages aangepast. Dat leidt tot aanpassingen van de stelpost indexatie en tegelijkertijd een aanpassing van de bezuinigingstaakstelling voor de organisatie. Er is per saldo geen effect op het begrotingsresultaat.

Indexatie obv de september-circulaire 2016

	2017	2018	2019	2020
indexatie obv septembercirculaire 2016	€ 160.000	€ 520.000	€ 936.000	€ 1.387.000
indexatie obv meicirculaire 2016	€ 160.000	€ 720.000	€ 1.296.000	€ 1.827.000
bijstelling	€ 0	€ 200.000	€ 360.000	€ 440.000
bijstelling bezuinigingsopdracht voor de organisatie	€ 0	€ -200.000	€ -360.000	€ -440.000
per saldo effect op de begroting	0	0	0	0

3. Overige onderwerpen Prinsjesdag met financiële consequenties

3.1. Inleiding

De VNG heeft een reactie geschreven op de Rijksbegroting 2016. De reactie is uitgebreid en voor de details wordt daar naar verwezen. Deze reactie is als bijlage 1 bijgevoegd. Voor onze begroting zijn met

name de onderwerpen met een financiële consequentie van belang. Deze worden hierna in het kort weergegeven.

3.2. Armoedebestrijding onder kinderen

Het kabinet stelt vanaf 2017 structureel € 100 miljoen beschikbaar voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. De middelen zullen grotendeels aan gemeenten beschikbaar worden gesteld (€ 85 miljoen), nadat er bestuurlijke afspraken met de VNG zijn gemaakt. Over de exacte omvang en verdeling worden wij in de decembercirculaire 2016 geïnformeerd.

3.3. Bonus Beschut Werken

De beschut werkplekken op grond van de Participatiewet die gemeenten sinds 1 januari 2015 hebben georganiseerd blijft sterk achter bij de verwachtingen. De staatssecretaris van SZW heeft de Tweede Kamer gemeld dat gemeenten over een periode van vijf jaar (2015-2019) een financiële stimulans ("bonus") ontvangen per gerealiseerde werkplek. Het doel van de bonus is om gemeenten te stimuleren daadwerkelijk beschut werkplekken te realiseren en in stand te houden. De bonus valt uiteen in een creatiebonus en een continuïteitsbonus.

De creatiebonus bedraagt € 3.000 voor iedere in een jaar gecreëerde beschut werkplek. Een beschut werkplek wordt bepaald door een koppeling tussen een door UWV afgegeven positief advies beschut werk en een dienstverband blijvend uit de polisadministratie van UWV. Er wordt niet gekeken naar aantal gewerkte uren en duur van het dienstverband.

Een gemeente die voor een persoon een creatiebonus heeft gekregen, kan de continuïteitsbonus krijgen als de betreffende persoon in het volgende jaar volgens de polisadministratie op enig moment nog een dienstverband heeft. De hoogte van de continuïteitsbonus is afhankelijk van het aantal maanden waarin de werkgever tenminste één uur heeft verloond. Als de dienstbetrekking een jaar heeft geduurd bedraagt de bonus opnieuw € 3.000, als de dienstbetrekking korter heeft geduurd voor elke maand 1/12 van € 3.000.

Beide bonussen worden op basis van gegevens van UWV berekend. De toekenning van de bonussen over 2015 en 2016 vindt in 2017 plaats, die van 2017 in 2018, die van 2018 in 2019 en die van 2019 in 2020. Gemeenten ontvangen de bonussen via een decentralisatie-uitkering. Via de meicirculaire worden gemeenten jaarlijks geïnformeerd over de hoogte van het toegekende bedrag, voor het eerst in de meicirculaire 2017.

3.4. Eigen bijdrage Wmo

Het kabinet wil het eigen bijdrage systeem Wmo verzachten. Hoewel dit nog niet in de rijksbegroting is opgenomen, is dit wel al terug te vinden in de septembercirculaire 2016. Het kabinet compenseert gemeenten met € 50 miljoen. De nominale bedragen voor alle groepen worden verlaagd. Daarnaast geldt voor de groep meerpersoons huishoudens (niet AOW) dat de inkomensgrens wordt verhoogd. Het marginale tarief wordt voor alle groepen verlaagd met 2,5 procent. Deze drie aanpassingen leiden tot een lagere eigen bijdrage voor de burger.

Voor gemeenten betekent dit dat zij minder eigen bijdragen kunnen ophalen bij de verstrekking van ondersteuning vanuit de Wmo. Doordat wij hiervoor gecompenseerd worden zijn er geen financiële gevolgen.

3.5. Kinderopvang

De toegankelijkheid van de kinderopvang wordt verbeterd door de bestuurlijke afspraken met gemeenten over uitbreiding van het gemeentelijk aanbod voor peuters van niet werkende ouders. Voor 2017 is via een decentralisatieuitkering € 20 miljoen euro beschikbaar. Het budget wordt gefaseerd in zes jaar in de vorm van een decentralisatie-uitkering toegevoegd aan het gemeentefonds. In 2016 bedraagt de decentralisatie-uitkering € 10 miljoen euro, per jaar oplopend tot € 60 miljoen in 2021. In 2017 bedraagt dit bedrag € 20 miljoen. Deze budgetten zijn al beschikbaar gesteld bij de mei-circulaire 2016.

4. Macrobudget BUIG en herverdeeffect BUIG

Het huidige verdeelmodel BUIG is met ingang van 2015 ingevoerd. Vanaf het begin was duidelijk dat dit verdeelmodel voor ons nadelig uitpakte. Vanuit de gemeente en ook vanuit de VDG is richting het Rijk

informatie aangeleverd (obv. rapporten van externe adviseurs, eigen informatie bij de procedures voor het krijgen van de vangnetregeling, beleidsinformatie) waaruit blijkt dat er verdeelstoornissen in het model zaten. Het Rijk heeft in 2016 een eerste verbetering van het model doorgevoerd waarbij enkele onvolkomenheden zijn gerepareerd. Deze aanpassingen zijn reeds in onze huidige begroting doorgevoerd.

Zoals in de begroting 2017 is aangekondigd, is het verdeelmodel inzake de BUIG met ingang van 2017 nog een keer aangepast. Het verdeelmodel wordt vanaf 2017 gebaseerd op integrale data en niet meer op steekproefgegevens. Deze aanpassing pakt voor ons voordelig uit. Daarnaast zijn ook de macro-budgetten aangepast (informatie uit de Miljoenennota). Tevens is er een deelbudget bepaald voor vergunninghouders en dak-en thuislozen. De aanpassingen aan de inkomstenkant (ons aandeel in het macro-budget) zijn als volgt:

x € 1.000

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Budget "oud"	47.387	46.794	46.850	47.731	48.325	48.325
Budget "nieuw"	47.580	49.566	52.664	53.833	54.545	55.078
Verschil (positief effect)	193	2.772	5.814	6.102	6.220	6.753

Verschillen oud en nieuw verdeelmodel

Voor 2017 is het verschil tussen het oude en nieuwe verdeelmodel circa € 2,8 miljoen. Voor 2018 is dat € 5,8 miljoen, hetgeen meerjarig nog verder oploopt. Het meerjarig oplopen komt vooral door een oplopend macrobudget.

Belangrijk verschil tussen het oude en het nieuwe verdeelmodel is dat het berekende objectieve budget in het nieuwe verdeelmodel als percentage van het macrobudget fors hoger is dan onder het oude model. Daarbij is 2017 nog een ingroeijaar in verband met compensatie van voor- en nadeelgemeenten. In het oude model kregen we in 2017 een compensatie, in het nieuwe model is dit niet nodig. In het jaar 2018 was en is er geen sprake meer van een ingroeieffect.

Oud verdeelmodel – verschil tussen de jaren

Het budget "oud" groeide van 2017 naar 2018 bijna niet (beide jaren ongeveer € 46,8 miljoen) in verband met twee tegenovergestelde effecten:

- de tijdelijke compensatie die wij in 2017 zouden hebben gehad als nadeelgemeente zouden we in 2018 niet meer krijgen (dit geeft van 2017 naar 2018 een negatief effect)
- de groei van het macrobudget (dit geeft van 2017 naar 2018 een positief effect)

Nieuw verdeelmodel – verschil tussen de jaren

De groei van het budget "nieuw" van jaar op jaar (bv. het budget nieuw gaat van € 49,6 miljoen in 2017 naar € 52,6 miljoen in 2018) komt vooral door stijging van het macrobudget. In het nieuwe model zijn wij geen nadeelgemeente meer en krijgen wij het hiervoor genoemde nadeelcompensatie dus niet meer.

Wij zijn tevreden met de aanpassing van het verdeelmodel en zien daarin een bevestiging van ons beleid. Goed om te beseffen is dat elk jaar de integrale data worden aangepast. Ook is er nog sprake van een mogelijke verfijning van het model aangaande de centrumfunctie van gemeenten. Dit geeft mogelijk een effect op de inkomstenkant. Daarnaast zullen andere gemeenten een lobby gaan voeren. Uiteraard zullen we elk jaar opnieuw de berekening van de inkomstenkant actualiseren.

Tevens stellen wij vast dat de uitvoering van het investeringsplan op dit moment op schema ligt. Voor de toekomst moeten we volop blijven inzetten op de uitstroom uit de bijstand. Indien wij hierin succesvol blijven kan het hiervoor gemelde positieve effect van het verdeelmodel wellicht voor een groot deel worden meegenomen bij de kadernota 2018. Dan zal er ook meer zicht zijn op de stand van de uitvoering van het investeringsplan. Bij de kadernota 2018 zal ook een nieuwe doorrekening worden gemaakt van de uitgavenkant (het aantal uitkeringen gemiddelde prijs).

5. Paragraaf weerstandsvermogen begroting 2017

5.1. Bijstelling risicoprofiel in verband met CVE

In eerdere planning & control documenten (waaronder ook de begroting 2017) is rekening gehouden met een zeker risico dat we bepaalde CVE-subsidies niet zouden ontvangen. Hierdoor wordt in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen rekening gehouden met deze risico's.

Recent heeft Provinciale Staten van Drenthe “de Overeenkomst aanpassing afspraken in het kader van samenwerkingsovereenkomst IGO Atalanta” vastgesteld. Dit leidt tot o.a. het uitbetalen van een bedrag van circa € 12 miljoen aan subsidie. Hierdoor verandert het risicoprofiel zoals we dat in de begroting 2017 hebben gehanteerd (zie hiervoor de paragraaf weerstandsvermogen).

De veranderingen zijn de volgende:

- het volgende risico is afgevoerd: RSP-plus bijdragen ter dekking van de schadeloosstelling à fonds perdu (locatie Hoofdstraat) van provincie Drenthe kunnen niet, of niet volledig worden verkregen (bedrag van €7.759.000).
- het volgende risico is afgevoerd: Cofinanciering REP-regionaal bijdrage (€3,6 miljoen) kan niet, of niet volledig worden verkregen, danwel niet (volledig) worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen schadeloosstelling van €65,5 miljoen).
- het volgende risico is aangepast: REP-regionaal bijdrage van het Rijk van € 10 miljoen kan niet, of niet volledig, worden verkregen, dan wel niet (volledig) worden ingezet ter dekking van de ontwikkeling van de locatie Hoofdstraat (inclusief de aan DPE te betalen schadeloosstelling van € 65,5 miljoen). De netto kans van dit risico is op 30% gezet in plaats van 50%.

Dat heeft het volgende effect op onze paragraaf weerstandsvermogen:

- Bedrag van totale risico's gaat terug van € 119.794.000 naar € 108.435.000 (7.759.000 + 3.600.000 lager);
- Benodigd weerstandsvermogen (obv 80% zekerheid) van € 23.779.781 naar € 19.761.453 (€ 4.018.328 minder).

Daarmee wordt de ratio weerstandsvermogen als volgt (op basis van 80% zekerheidspercentage):

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandcapaciteit}} = \frac{\text{€ 31.198.345}}{\text{€ 19.761.453}} = 1,58$$

Op basis van de gestelde criteria valt dit in de categorie uitstekend.

5.2. Verkoop aandelen Enexis

Uw raad is recent door middel van een brief gevraagd naar de wensen en bedenkingen m.b.t. de verkoop van aandelen Enexis. De gemeente Emmen heeft momenteel 1.343.706 aandelen Enexis. De boekwaarde per 1 januari 2016 van deze aandelen is € 833.098,- en het aandeel van de gemeente Emmen in het totaal aan uitstaande aandelen van Enexis van € 149.682.196 is bijna 0,9%.

Enexis Holding heeft bij brief van 13 oktober j.l. aangegeven dat zijn 458.016 aandelen zal kopen. Met de transactie is voor onze gemeente een opbrengst van € 15.447.701 gemoeid.

T.z.t. zal een besluit genomen worden wat we met deze verkoopopbrengst kunnen doen. Deze eenmalige opbrengst kan ook betekenen dat ons weerstandsvermogen wordt versterkt. Er is echter ook een structureel nadeel in verband met het missen van een deel van het begrote dividend. Dit structurele nadeel moet binnen de begroting worden opgevangen.

6. Beleidsindicatoren begroting 2017

In de begroting 2017 wordt onderscheid gemaakt tussen de verplichte (landelijke) indicatoren en de Emmense indicatoren. De indicatoren in de begroting 2017 moeten nog verder worden ontwikkeld. Enerzijds willen we wat betreft de eigen Emmense indicatoren gaan bekijken welke we willen handhaven. De indruk bestaat dat er indicatoren zijn geformuleerd waar we wellicht niet of weinig op sturen (en wellicht ook niet meten). Daarnaast willen we gaan werken aan het verbeteren van de normstelling c.q. bepaling van de streefwaarde per indicator.

Wij willen samen met de Auditcommissie in het najaar 2016 hier verder over in gesprek gaan. Het doel is om bij de begroting 2018 een verbeteringslag te hebben gemaakt.

Tot slot willen wij uw raad nog meegeven dat bij de in deze brief gemelde voordelen voorzichtigheid op zijn plaats is. Niet alle voordelen zijn structureel, dus is het ook niet verstandig om hier nieuwe structurele uitgaven op te baseren. Daarnaast zijn de voordelen gebaseerd op veronderstellingen die omgeven zijn met onzekerheid, bijvoorbeeld:

- de ontwikkeling van het accres van het gemeentefonds kan per circulaire sterk verschillen (het accres beweegt mee met de rijksuitgaven volgens het trap-op/trap-af principe)
- de veronderstelling dat kortingen op het rijksbudget sociaal domein kunnen worden doorvertaald naar het betreffende beleidsveld is nog niet zeker of dit (volledig) haalbaar is
- het macrobudget BUIG (deze beweegt mee met het landelijke aantal uitkeringen) wordt regelmatig bijgesteld.

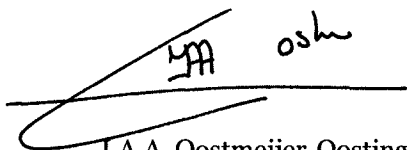
Afwijkingen ten opzichte van de gedane veronderstellingen kunnen forse effecten hebben.

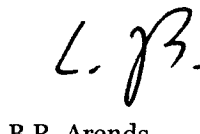
Bij de kadernota 2018 zullen wij op basis van geactualiseerde inzichten en kennis van dat moment met nieuwe voorstellen komen.

Wij vertrouwen erop u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

de locoburgemeester,

I.A.A. Oostmeijer-Oosting

B.R. Arends

Bijlage: Reactie VNG op de Rijksbegroting 2017